

انتخابات مجلس و اعماق جامعه

احمد زیدآبادی

نویسنده و مشاور هم‌میهن

شناخت جامعه نخستین اولویت هرگونه سیاست‌ورزی و سیاست‌گذاری است. این شناخت عمدتاً از طریق نظرسنجی‌ها و پیمایش‌های اجتماعی معتبر و علمی و پیوسته به‌دست می‌آید.

در کشور ما نظرسنجی و پیمایش علمی قابل اتکاء یا انجام نمی‌شود و یا اگر هم انجام شود، به‌صورت منظم و پیوسته نیست و مهمتر آنکه، نتایجش در اختیار عموم قرار نمی‌گیرد و پس از استفاده‌های محدود در حوزهٔ دولتی، به‌بایگانی سپرده می‌شود. انتخابات مجلس اما به هر صورت و کیفیتی که برگزار شود، مجموعهٔ عظیمی از آمار و ارقام و داده‌ها از نحوهٔ کنش انتخاباتی مردم سراسر کشور در اختیار اهل فن می‌گذارد و به‌عبارتی، زوایای پنهان و اعماق ناپیدای جامعه را عیان می‌کند.

در واقع، نتایج انتخابات اگر با جزئیات کامل و تفکیک صندوق به صندوق، در اختیار عموم قرار گیرد، بهترین منبع برای تحلیل و شناخت گرایش و رفتار مردم هر محل و ناحیه به شمار می‌رود و از این جهت می‌تواند بسیاری از پیش‌داوری‌های کنشگران حوزه‌های مختلف دربارهٔ روند تحول فکری و سیاسی جامعه و علایق و اولویت‌های تودهٔ مردم در هر گوشه‌ از کشور را، اصلاح یا ابطال یا تأیید کند.

انتخابات مجلس در ایران از باب «عیب می‌جمله‌بگفتی هنرش نیز بگوی» امکان تقلب و رأی‌سازی بسیار محدودی دارد. دلیل اصلی‌اش هم این است که در هر حوزه‌ای به‌خصوص حوزه‌های کوچک و تکنماینده، افراد مختلفی با انگیزه‌های گوناگون وارد صحنه رقابت با یکدیگر می‌شوند و حتی اگر تمام چهره‌های شاخص آنها هم از صافی شورای نگهبان عبور نکنند، افراد باقیمانده برای تک‌تک آراشان می‌جنگند و اجازهٔ جایجایی یک رأی را هم نمی‌دهند. به هر حال، حضور فعال در انتخابات تا آخرین لحظهٔ آن، مخارج و هزینه‌های مادی و مالی معمولاً معتناهایی در بر دارد و بنابراین کاندیداها تا متقاعد نشوند که بازی را باخته‌اند، از معرکه‌پا پس نمی‌کشند. در انتخابات اخیر، بسیاری از افراد با ضرس قاطع مدعی بودند

نگاه حقوق‌دان

افزایش نرخ تورم و بحران محاسبه خسارت پولی

ابراهیم ایوبی

ابراهیم ایوبی

وکیل دادگستری

ابراهیم ایوبی در جریان سخنرانی در نشست خبری در تهران، ۲۰۱۳

گرچه در نظر خیلی از فقها گرفتن وجهی بیش از اندازه قرض داده شده در هنگام بازگرداندن مال، ربا و حرام است، اما امروزه محاسبه خسارت تأخیرتأدیه‌نهنتها مانع شرعی ندارد، حتی در قوانین و مقررات مختلف پس از انقلاب اسلامی نیز پیش‌بینی شده است. دلیل نگاه سنتی به فقدان مفهوم «پول» در گذشته باز می‌گردد. از رویه تاریخی نقطه شروع ماجرا سال پایانی دولت ششم است. با بحران تورم ناشی از سیاست‌های اقتصادی دولت دوم اکبر هاشمی‌رفسنجانی، مجلس شورای اسلامی مصوبه‌ای با موضوع الحاق تبصره‌ای به «قانون صدور چک» در ۱۲ اردیبهشت‌ماه ۱۳۷۵ گذراند که بر مبنای آن دارنده چک می‌تواند علاوه بر مطالبه اصل وجه چک، خساراتی که به‌طور متعارف به او وارد شده را هم مطالبه نماید. این مصوبه با ایراد فقهای شورا به مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌رود.

مجمع در ۱۰ خرداد ۱۳۷۶ نظر مجلس را می‌پذیرد: «دارنده چک می‌تواند محکومیت صادرکننده را نسبت به پرداخت کلیه خسارات و هزینه‌های واردشده که مستقیماً و به‌طور متعارف در جهت وصول طلب خود از ناحیه‌وی متحمل شده است… از دادگاه تقاضا نماید…». برای رفع ابهام، در قانون استفاده‌ریه این ماده نیز تأکید می‌گردد: «… خسارت تأخیر تأدیه بر مبنای نرخ تورم از تاریخ صدور چک تا زمان وصول آن که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام شده…» است.» نمایندگان مجلس با اطلاع از نگاه مجمع، این قاعده را به مهریه نیز سرایت دادند؛ در ۲۹ تیرماه ۱۳۷۶ با الحاق تبصره‌ای به ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی مقرر شد: «چنانچه مهریه وجه رایج باشد متناسب با تغییر شاخص قیمت سالانه زمان تأدیه نسبت به سال اجرای عقد که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌گردد، محاسبه و پرداخت خواهد شد.» سال ۱۳۷۷ آیین‌نامه قانون درباره چگونگی محاسبه خسارت به‌تصویب هیئت وزیران رسید.

موضوع محدود به قوانین ماهوی نماند؛ در ۲۱ فروردین ۱۳۷۹ با‌وضع «قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی»، در ماده ۵۲۲ این‌حکم به همه دیون تسری یافت: «در دعاوی‌ای که موضوع آن دین و از نوع وجه رایج بوده… در صورت تغییر فاحش شاخص قیمت سالانه از زمان سررسید تا هنگام پرداخت و پس از مطالبه طلبکار، دادگاه با رعایت تناسب تغییر شاخص سالانه که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌گردد، محاسبه

که هر میزان آریایی که به صندوق‌ها ریخته شود، نهایتاً مشارکت ۶۰ درصدی اعلام خواهد شد. در واقع این تلقی ناشی از ناشناهی با سازوکار انتخابات مجلس در ایران است که با همهٔ محدودیت‌هایش اجازهٔ رأی‌سازی خارج از روال را به نفع و زیان کاندیداها نمی‌دهد. از این جهت، باید منتظر اعلام نتایج نهایی و تفکیک‌شدهٔ انتخابات اخیر نشست تا روشن شود که در اعماق جامعه چه می‌گذرد. به‌نظرم با تدقیق و مطالعه در آمار و ارقام به‌دست‌آمده، نتایج جالب‌توجهی به‌دست خواهد آمد.

برای نمونه، بسیاری گمان می‌کردند که محمدرضا باهنر به‌عنوان یک چهرهٔ شناخته‌شدهٔ اصولگرا در شهر کرمان بی‌چون و چرا پیروز خواهد شد. او اما نتوانست بیش از حدود ۲۰ هزار رأی از کرمانی‌های حاضرشده در پای صندوق‌های رأی بگیرد. چرا؟ پاسخ این چرا هنگامی جذاب‌تر می‌شود که بدانیم او از رقبیی شکست خورد که پیش از این، پنج دوره از سید جان وارد مجلس شده بود اما چون این بار حضورش در آن حوزه، محدودیت قانونی داشت، از کرمان کاندیدای شد. در واقع باید مشخص کرد که یک فرد با چه مکانیسمی قادر است پنج دورهٔ پی‌در پی در یک شهرستان بررقبای خود پیروز شود و بعد در مرکز استان، با غلبه بر افرادی چون باهنر و پورابراهیمی، نمایندهٔ اول کرمان شود؟

یا اینکه چرا مردم ما در مناطق محروم‌تر کشور نسبت به حوزه‌های توسعه‌یافته‌تر، حضور پررنگ‌تری در انتخابات دارند؟ در ظاهر امر، مردم محروم باید نسبت به دیگر اقشار جامعه از وضع موجود ناراضی‌تر باشند و به همین علت، قهرشان از صندوق‌های رأی غلیظ‌تر باشد. اما معادله معکوس است! گویی نرخ مشارکت در انتخابات مجلس با سطح توسعه، نسبتی وارونه پیدا کرده است. چه توضیحی برای این مسئله وجود دارد و به‌خصوص تبعات کلان آن برای جامعه و خود این مناطق چیست؟

چرا افرادی مانند محمداقبر نوبخت و علی مطهری در رشت و تهران، امکان کشاندن حامیان بالقوهٔ خود به‌پای صندوق رأی‌راندازند، اما شخصی مانند مسعود پزشکیان در تبریز این امکان را پیدا می‌کند؟ یا اینکه چرا آرایش آراء اصولگرایان در تهران تا این اندازه غیرمنتظره است؟ چه افراد یا محافلی رأی اصولگرایان را سازمان می‌دهند و پایگاه اجتماعی آنها در کدام نقاط تهران است که در روزهای معمول به چشم نمی‌آید؟ و صدها مورد دیگر از این قبیل پرسش‌ها!

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

مسعود پزشکیان رئیس احتمالی فراکسیون منتقد دولت در مجلس خواهد بود

۳۲ میانه‌رو در راه مجلس

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

مسعود پزشکیان

گروه خبر: با مشخص شدن بخش زیادی از نتایج شمارش آراء، بخش زیادی از کرسی‌های تهران در مجلس به دست تندروها افتاد. نامزدهای میانه‌رو نیز نتوانستند در رقابت با نامزدهای اصول‌گرا، ۳۳ کرسی متعلق به استان‌ها را در اختیار بگیرند. پرونده انتخابات در بخشی از شهرها بسته و تکلیف نامزدهای آنان مشخص شد. در بخش دیگری از استان‌ها به خاطر پرآکندگی آراء و مشارکت پایین، انتخابات به دور دوم کشیده شده است. در تهران نیز هیچ‌کدام از کاندیداها نتوانستند میزان آرای مناسب برای حضور در پارلمان را به دست بیاورند و تا زمان تنظیم این گزارش، تکلیف ۳۰ کرسی تهران نیز در دور دوم انتخابات مشخص می‌شود. ساعت ۲۲ شب گذشته، سنگگوی ستاد انتخاباتی کشور از نهایی شدن نتیجه آراء در ۱۹۰ حوزه انتخابات مجلس خبر داد.

لیست صدای ملت که متعلق به جریان میانه‌رو بود، نتوانست در تهران جایگاهی به‌دست بیاورد اما مجموعه‌ای از کاندیداهای مستقل، میانه‌رو یا تحت حمایت ۴ حزب اصلاح‌طلب و اعتدال‌گرا توانستند به مجلس راه پیدا کنند یا راهی مرحله دوم انتخابات شوند. مسعود پزشکیان، وزیر بهداشت دولت سیدمحمدخاتمی، نماینده ادوار مجلس و نایب‌رئیس مجلس دوازدهم که در حال حاضر یکی از نمایندگان تبریز (آذربایجان شرقی) در مجلس است، شاخص‌ترین چهره سیاسی از طیف میانه‌رو است که در حوزه انتخابیه خود پیروز شد. پس از پزشکیان، باید به غلامرضا تاجگردون دیگر نماینده ادوار مجلس اشاره کنیم که صلاحیتش برای شرکت در این دوره مورد تأیید قرار گرفت و از گجساران (کهگیلویه و بویراحمد) وارد رقابت شد و به پیروزی رسید. تا زمان تنظیم این گزارش با توجه به اعلام نتایج برخی استان‌ها، ۳۴ نامزدی که تحت لیست میانه‌روها در انتخابات شرکت کردند، موفق به ورود به مجلس یا راهیابی به دور دوم انتخابات شدند. غلامرضانوری قزلقچه، محمدرضا آشوری تازیانی و مصطفی نخعی، نمایندگان مجلس یازدهم و محمدقسیم عثمانی، سیدفرید موسوی، عبدالکریم حسین‌زاده و زهرا سعیدی مبارکه از جمله نمایندگان مجلس دهم هستند که بار دیگر به مجلس راه پیدا کردند. با گذشت ۲۴ ساعت از پایان انتخابات ۱۱ اسفندو تا زمان تنظیم این گزارش، آمار دقیق از مشارکت و میزان آرای باطله این انتخابات به صورت رسمی اعلام نشد.

نتایج نمایندگان منتخب به تفکیک استانی

نتایج انتخابات در برخی از شهرستان‌ها به تفکیک استان مشخص شده و برخی دیگر هنوز مشخص نشده است. تا زمان تهیه این گزارش و براساس گزارش سایت وزارت کشور منتخبین ۷ استان انتخاب شده‌اند و شمارش در سایر استان‌ها ادامه دارد. نکته اینکه برخی از نمایندگان که در مراحل مختلف ردصلاحیت شده بودند اما در نهایت تأیید شدند، توسط مردم انتخاب شده‌اند.
آذربایجان شرقی: غلامرضانوری قزلقچه (بستان‌آباد)، بیت‌الله عبداللهی (اهر و هرسس)، محمد باقری (بناب)، مجید نصیرپورسردهانی (سراب)، سیدفرید موسوی (مراغه و عجب‌شیر)، سیدفرید موسوی (مرند و جلفا)، مریم عبداللهی (میانه)، فرامرز شاهسواری (هشتگرد و چارواپماق)، رضا علیزاده (ورزقان)، بهنام رضوانی (کلپیر، خداآفرین و هوراند)، عزت‌الله حبیب‌زاده (مرند و جلفا)

مرحله دوم: مهدی اسماعیلی و سیدمرتضی حسینی (میانه)، حسین غیاثی مرادی و محمودطاهری (شیرستر)

آذربایجان غربی: سیدسلمان ذاکر (ارومیه)، حاکم ممسکان (ارومیه)، شهین جهانگیری (ارومیه)، محمدقسیم عثمانی (پوکان)، عادل نجف‌زاده (خوی) و چایپاره، یعقوب رضازاده (سلماس)، محمد میرزانی (شاهین‌دژ و تکاب)، عمر علیپورآقدم (ماکو، جالدران، پلدشت و شوط)، سلام ستوده (مهاباد)، علی احمدی (میاندوآب، چهاربرج و باروق)، عبدالکریم حسین‌زاده (نقده و آشنویه) و کمال حسین‌پور (پیرانشهر، سردشت و میرآباد)
آردبیل: بابک رضازاده (منشکین‌شهر)، محمد خوش‌سیما (گرمی و انگوت) و وحید کنعانی کلور(خالخال و کوثر)

مرحله دوم: امیدعلی رعنائی بیله‌سوار و ابراهیم فهیمی (پارس‌آباد، بیله‌سوار و اصلاندوز)

اصفهان: احمد بخشایش اردستانی (اردستان)، محمدتقی نقدعلی (خمینی‌شهر)، حسینعلی حاجی‌دلپگانی (شاهین‌شهر، میمه و بر خوار)، حبیب قاسمی (شهرضا و دهاقان)، اسمعیل سیاوشی (فریدن، فریدونشهر، چادگان و بوئین میاندشت)، رمضان رحیمی دشتلوثی (فلارزجان)، زهرا سعیدی مبارکه (مبارکه)، الهام آزاد (نابین و خور و بیابانک)، ابوالفضل ابوترابی (نخف‌آباد و تیران و کرون)، حسین عبدلی (نطنز و بخش قمصر)، مصطفی معینی‌ارانی (کاشان و آران‌بیدگل)، سیدمسعودخاتمی (گلپایگان و خوانسار)

مرحله دوم: سیدمحمد موسوی و رحیم کریمی (سمیرم)، حسین رجائی‌ریزی وعلی کیانی (لنجان)

البرز: علی حدادی (ساوجبلاغ، نظرآباد، طالقان و چهارباغ)، مرتضی ولی‌پوری (کرج، فردیس اشتهارد)، علیرضا عباسی (کرج، اشتهارد و فردیس)

مرحله دوم: مصطفی سعیدی سیرانی و علی شیرین‌زاد (کرج، فردیس اشتهارد)

ایلام: اسدالله چراغی (دهلران، دره‌شهر، آبدانان و بدره)

بوشهر: جعفر پورکیگانی (بوشهر، گناوه و دیلم)، ابراهیم رضایی (شیرستان)، غلامحسین زارعی (دشتی و تنگستان)، موسی احمدی (کنگان، دیر، جم و عسویه)

استان تهران: شاهرخ رامین (دماوند و فیروزکوه)، حسین قورودی (شهریار، قدس و ملارد)، مهدی زمانی افشار (ورامین، پیشوا و قرچک)، حسن قشقای (رباط‌کریم و بهارستان)

گزارش یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک

یک